

Miljøverndepartementet

Vår ref.:

Vår ref:
126.1 AMH/OLU

Deres ref.:

Deres ref:
Høringsbrev 15.5.09

Dato:

24.06.2009

Høring - Forslag til endringer av Friluftsløven

Den Norske Turistforening ser svært positivt på at det fremmes forslag som styrker allemannsretten.

Vi kommenterer her de ulike forslagene. Etter det kommer vi inn på en rekke ulike temaer som ikke er berørt, og som vi foreslår at MD utreder for mulig inkludering i friluftsløven, alternativt annet lovverk.

Vi hadde gjerne sett at departementet hadde gitt oss en bedre anledning til å foreta en grundig organisasjonsmessig behandling av denne viktige saken.

Kommenterer til endringsforslagene:

§1a: Vi støtter forslaget om at skogplantefelt ikke lenger skal defineres som innmark. Departementet nevner bærplukking som en grunn til at ferdselsrett i skogplantefelt er ønskelig. Vi vil legge til at det noen ganger er ønskelig å kunne merke sti gjennom skogplantefelt, både for å lette ferdsel og som et forebyggende tiltak mot skade på skogplanter (kanalisering).

Formuleringen "Udyrkete, mindre grunnstykker som ligger i dyrket mark eller engslått eller er gjerdet inn sammen med slikt område" bør kunne fjernes fra lovteksten. Formuleringen har ingen klar eller funksjonell betydning. Åkerholmer eller liknende er uansett ikke lovlig tilgjengelige dersom man først må ha gått ulovlig i innmark. Formuleringen er derfor unødvendig.

§3: Forslaget om at det skal være adgang til ferdsel på sykkel eller til hest på veistrekninger i innmark som leder til utmark er viktig, og støttes. Mange steder virker dagens bestemmelser urimelige.

§5: Høstingsdelen av allemannsretten

Det er naturlig og ønskelig at dette inntas i frilufsloven.

Opplistingen av lovlig høstbare arter er imidlertid for snever. Også arter som særlig barn og skoleklasser finner i fjæra bør inkluderes. Vi tenker på snegler, skjell, alger/tang m.v.

Bestemmelsen som begrenser plukking av nøtter til kun det som kan spises på stedet, er overflødig.

I tillegg til den foreslåtte endringen for høstingsretten, bør det gjøres lovendringer om multeplukking i Nord-Norge. Det vises til St. meld. nr. 39 (2000 – 2001) om Friluftsliv, kap. 5.8, hvor det varsles om at Regjeringen vil gjennomgå forskriftene om multeplukking i Nord-Norge med sikte på å gjøre dette lettere tilgjengelig. Praktiseringen av dagens uklare regelverk er vanskelig og konfliktfylt, og til hinder for utøvelse høstingsfriluftsliv slik vi kjenner det fra landet for øvrig. DNT kan i utgangspunktet ikke se at bestemmelsene for multeplukking bør være annerledes enn for andre arter av bær. Derfor bør multer kunne inkluderes i "bær" i forslaget til ordlyd i ny § 5, og forbud mot multeplukking i annet lovverk bør oppheves. I St. meld. Nr.39 (200-2001) antydes det at "...Regelverket må utformast slik at dei som framleis har molteplukking som ein vesentleg del av næringsinntekta si ikkje blir skadelidande. Dette kan t.d. innebere at det kan gjerast unntak frå den generelle regelen i særskilde område." DNT kan slutte seg til dette.

§ 9 Telting.

Forslaget støttes. En detalj: I merknadene til endringene for § 9 nevnes campingvogn og bil som eksempler på "lignende innretning for overnatting". Båt bør også nevnes.

§ 13 Sjikanøse stengsler og uheimlete forbudsskilt.

Forslaget støttes.

§ 19 Forholdet til andre lover.

Forslaget støttes.

§ 22 Friluftslivsorganenes arbeidsoppgaver

Forslaget støttes, men "grensesetting" ved en uavhengig kommisjon eller lignende bør vurderes, slik at man sikres gode klargjøringer og konfliktløsninger.

§ 23 Forskrifter

Vi vil ta stilling til forskrifter når de sendes på høring. Vi vil generelt advare mot for omfattende forskrifter hjemlet i frilufsloven. Allemannsretten har en styrke i at den er folkelig forankret, i tillegg til at prinsippene er hjemlet i frilufsloven. Det kan derfor være en fare i for omfattende detaljregulering. Det vil uansett være folks skjønn i forhold til rettigheter og plikter som er avgjørende i felten. Likevel bør det i denne sammenhengen vurderes om man også skal kunne regulere konflikter mellom ulike brukergrupper innen friluftslivet/aktivitet.

§ 24 Forholdet til forvaltningsloven

Forslaget støttes.

§ 35 Inngrepsløyve for kommuner og friluftslag.

Inngrep i form av ulike former for tilrettelegging for friluftsliv kan være viktige som samfunnsnyttige tiltak, som ikke bør kunne hindres unødig. Det er viktig med klare bestemmelse om inngrepsløyve når det ulike tilretteleggingstiltak som varding, merking, bygging av klopper eller bruer.

DNT støtter forslaget, men ønsker å bemerke følgende:

- Det bør tydeliggjøres at det skal innhentes tillatelse og føres forhandlinger før det gis inngrepsløyve. DNT er kjent med at Friluftsrådernes Landsforbund har foreslått konkret ordlyd som kan innlede paragrafen ("*Dersom eier motsetter seg tilrettelegging og merking av nye stier og ruter, kan kommunen eller organisasjoner som har til formål å fremme reise- og friluftsliv gis rett til å varde og merke opp ruter og turstier i utmark, og rett til på bestemte steder å bygge klopper eller bruer og sette i verk andre tiltak for å lette ferdselen langs ....*"). DNT støtter dette forslaget.
- Det bør være en klagemulighet (til fylkeskommunen) i paragrafen.
- Begrepet "tilrettelegging" bør brukes, da det dekker de fleste mulige tiltak for å lette ferdsel/friluftsliv.

§ 40 Tvangsmulkt dersom ikkje stengsler ...osv
Forslaget støttes.

Andre temaer som bør utredes for inkludering i friluftsloven, evt. i annet lovverk.

- Det generelle og datobestemte bålforbudet bør vurderes med tanke på en innlemmelse i friluftsloven som innebærer at bålbrekking er lovlig når det ikke er fare for skogbrann og så lenge det vises tilbørlig varsomhet ("...slik at det er mogleg å utøve eit skjønnt betre tilpassa lokale tilhøve", som det står i St. meld. Nr. 39.)
- Mulighetene for bevaring av naturgrunnlaget, på grunnlag områdets verdi i friluftslivssammenheng, bør gjennomgås med tanke på lovendringer. Dette er en del av friluftslovens formål, men i dag finnes det ingen egnet paragraf til dette formål. § 34 (friluftsmark) har aldri vært i bruk, og har uansett begrenset verdi. Naturvern på et friluftslivsgrunnlag ser heller ikke ut til å være godt dekket i den nye naturmangfoldloven. DNT mener dette kan nevnes under §22 Friluftslivsorganenes arbeidsoppgaver som et spesifikt punkt: "De enkelte organer etter § 21 skal utføre de oppgaver som direkte er tillagt dem etter loven, og har ellers et generelt ansvar for å fremme almenhetens friluftsliv og sikre naturgrunnlaget for friluftslivet". Det bør vurderes hvilke båndleggings- eller vernemuligheter som kan tas i bruk på grunnlag av et områdes verdi for friluftsliv og naturopplevelse. Det vises til bestemmelsen i den nylig vedtatte Markalovens (§11).
- Det synes å herske noe forvirring om planstatus etter Plan og bygningsloven og eventuelle avtaler kan ekskludere allmennheten fra det som framstår som utmark. Det bør tydeliggjøres at det er fri ferdsel i utmark, og at det kun er rettsapparatet som kan avgjøre tvilstilfeller/konflikter. Skillet mellom utmark og innmark følger direkte av loven, noe rettsavgjørelser bekrefter. Loven må være klar på at ferdselsretten gjelder generelt.
- Det bør utredes om tillatelse til motorisert preparering av skiløyper bør inn i friluftsloven. Krav om "løypeleie" synes å komme over store deler av landet, også i tilfeller der slik preparering ikke medfører merkbart tap for grunneier.
- Når det gis tillatelse til tiltak etter §35 bør dette innebære at det også gis mulighet til å gjennomføre tiltaket i praksis. Eksempel: Når et turlag gis mulighet til for eksempel kvisting av løype i fjellet etter §35, vil det være hensiktsmessig med tillatelse til nødvendig

motorferdsel samtidig. Uten en slik kobling kan tillatelsen etter §35 ha liten verdi. Dette bør utredes.

Med hilsen

Med vennlig hilsen

Anne Mari Aamelfot Hjelle
Assisterende generalsekretær

Oddvin Lund
Fagsjef naturforvaltning